

Comoară internațională

12-14

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Comoară internațională

Subiect: Geografie

Nivel: Învățământ secundar (12-14 ani)

Concepte: Țări europene și capitale

Timpul necesar: +/- 30 minute

Rezumatul activității: Ai găsit un pergament ciudat cu harta Europei pe care scria: "Dacă urmărești indicațiile, vei găsi o comoară. Te așteaptă bogății incredibile, nu-ți pierde timpul!"

Materiale: Stilou, creioane colorate, harta Europei (inclusiv Groenlanda, cu sau fără numele țărilor)... și motivație!

Rezumatul căilor/mecanismelor: Este o aventură clasică cu alegeri multiple. Alegerea corectă duce la avansarea poveștii, alegerea greșită duce la o explicație suplimentară sau te întoarce la paragraful anterior pentru a încerca din nou. Răspunsul greșit poate să nu aibă consecințe sau să ducă la o altă cale înainte de a ajunge la cea corectă.

Sfaturi practice: Pe măsură ce aventura avansează, elevii pot marca numele capitalelor pe hartă. În funcție de nivelul elevilor, puteți, de asemenea, să alegeți să nu dați numele țărilor pe hartă și să le cereți să identifice unde se află acestea pe baza indiciilor oferite în paragrafe și a cunoștințelor lor anterioare. Pentru a ajuta la identificarea și distingerea țărilor, aceștia pot, de asemenea, să completeze țările cu culorile steagurilor lor (urmând ilustrațiile sugerate în aventură).

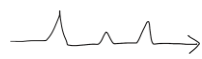
Hărți de completat (2 tipuri): descarcă de [aici](#).

1

Explorarea unui oraș este un subiect care îi fascinează pe mulți dintre tineri, așa că ai decis să încerci și tu. Nu departe de casă, într-un loc izolat, descoperi o clădire abandonată și reușești să te strecoari într-un subsol. Echipat cu o lanternă, te apuci să scotocești prin grămezile de obiecte, hoinărind printre pânze de păianjen și amintiri.

Dintr-o dată, găsești o rolă de hârtie veche: este o hartă a Europei! Lângă ea se află o bucată ciudată de pergament pe care este scris: "Dacă urmezi indicile, vei găsi o comoară. Te așteaptă bogății incredibile, nu-ți pierde timpul".

Interesat de aventură, te decizi să accepți provocarea și să elucidezi acest mister. Haideți să pornim la o vânătoare de comori!

 Mergi la paragraful 11.

2

Pergamentul se schimbă din nou, iar în locul propoziției apare o busolă. Aceasta indică nordul.

Roza vânturilor de pe hartă confirmă că Nordul se află în partea de sus. Mai multe țări sunt luminate, de data aceasta cu numele lor.

Trebuie să alegi și să găsești o țară din Nord pentru a răcori harta, care în continuare îți arde degetele... Ce țară vei alege?!

- Irlanda → **Mergi la paragraful 24.**
- Islanda → **Mergi la paragraful 9.**
- Germania → **Mergi la paragraful 29.**

3

Deci ai ales **Amsterdam**... și aerul din jurul tău se învâрте și se schimbă brusc!

Acum te afli pe malul unui canal mare, cu o moară de vânt frumoasă, care, în mod ciudat, se află chiar lângă un oraș...

Pe hartă, vei vedea că Olanda se luminează și apoi devine roșu. Oops! Amsterdam este capitala Olandei, nu a Belgiei.

Harta îți tremură în mână. Ai făcut o greșeală, dar mai ai două șanse. Gândește-te bine... Care este capitala Belgiei?

- Paris → **Mergi la paragraful 7.**
- Bruxelles → **Mergi la paragraful 15.**

4

Te aventurezi puțin mai departe și observi ceva scris într-o limbă care nu pare a fi italiană sau spaniolă...

Pergamentul pe care îl ții în mână împreună cu harta începe să tremure și, când te uiți la el, observi că scrisul s-a schimbat. Acum scrie:

"Singura frontieră terestră o am cu Spania, în rest mă învecinez cu Oceanul Atlantic, peștele este specialitatea mea, iar Lisabona este capitala mea. Cine sunt eu?"

Gândește-te la asta... Ce țară este?

- Cipru → **Mergi la paragraful 13.**
- Portugalia → **Mergi la paragraful 18.**

5

Ești în **Madrid**. Este cald și cauți un loc mai răcoros unde te poți odihni și poți găsi următorul pas în vânătoarea de comori.

Nu este prea multă umbră, dar dacă continui să mergi așa, riști să mori de sete din cauza căldurii. Harta nu pare foarte utilă și începe să se încălzească între degetele tale. Dintr-o dată înțelegi!

E prea cald în aceste locuri. Următoarea etapă trebuie să fie într-o țară rece, probabil spre nord. Harta se scutură, confirmându-ți ideea.

→ **Mergi la paragraful 2.**

6

Alegerea ta este
Groenlanda, la vest
de Islanda.

De îndată ce ajungi, te cuprinde frigul glacial. Este un loc uimitor și minunat, puțin populat și mereu acoperit de zăpadă. Printre cele câteva orașe de la marginea insulei acoperite de ghețari, vei descoperi că capitala se numește **Nuuk**.

Harta îți tremură în mână. Nu ești sigur de tine, pentru că îți dai seama că ești foarte aproape de continentul american... Dar Groenlanda face parte din Europa! Este de fapt un teritoriu independent care aparține Regatului Danemarcei.

Oricare variantă putea să fie corectă. Europa este atât de mare și diversificată!

Încetul cu încetul te apropii de comoară!

Mergi la paragraful 20.

Deci ai ales **Parisul**... și deodată aerul din jurul tău se agită și se schimbă!

Acum stai în mijlocul unei străzi pietruite, iar când te uiți în sus, vezi

Turnul Eiffel deasupra ta, înconjurat de lumină.

Pe hartă, poți vedea cum Franța se luminează, apoi devine roșie.

Oh, nu! Parisul este capitala Franței, nu a Belgiei.

Harta îți tremură în mână. Ai făcut o greșeală, dar mai ai două

șanse. Gândește-te bine... Care este capitala Belgiei?

- Amsterdam ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 3.**
- Bruxelles ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 15.**

Lumina soarelui care se reflectă pe structura metalică a memorialului te uimește și, peste câteva minute, vei fi transportat într-un alt loc.

Privind în jur, poți vedea clădiri colorate în lumina puternică a soarelui și poți auzi vuietul mării din apropiere.

Observi un panou pe care scrie "Lisabona".

Numele îți sună cunoscut. Pe hartă, deasupra țării în care te afli se aprinde un punct, dar nu poți vedea numele.

Observi că lângă ea există o singură țară, iar capitala ei este "Madrid".

Dacă vrei să mergi mai departe, trebuie să afli mai multe despre aceste țări misterioase pentru a le identifica.

➡ ➔ **Mergi la paragraful 4.**

9

Islanda? Nu ai confundat-o cu Irlanda? Și ai dreptate!

Iată te afli aici, într-un oraș frumos, între munții acoperiți de zăpadă și ocean. În timp ce privești în sus, vei descoperi frumoasele aurore boreale care colorează cerul.

Islanda chiar este o țară rece! O insulă în mijlocul Atlanticului, parte a Europei, dar suficient de aproape de Cercul Polar, încât temperaturile pot ajunge până la -15°C . De fapt, puțini oameni trăiesc în afara orașelor, cel mai populat oraș și capitală fiind **Reykjavík**.

Harta devine din ce în ce mai rece pe măsură ce insula se luminează în verde.

Mergi la paragraful 26.

10

Te afli pe malul unui râu, în fața unei statui de sirenă. Ești în Polonia, o țară situată la est de Germania, dar un panou îți arată că nu te afli la Viena, ci la **Varșovia**.

Ups! Deci asta era cealaltă opțiune.

Mergi la paragraful 30.

11

Analizezi harta cu atenție și încerci să determini punctul de plecare. De unde ar trebui să începi? Potecile și crucile indică locuri diferite, dar par a fi căi false, deoarece nu sunt conectate între ele.

În timp ce întorci pergamentul în lumina puternică a lanternei, reușești să distingi câteva cuvinte aproape ilizibile care apar treptat și dezvăluie primul mister.

"Un start strălucitor în inima frumoasei și curajoasei Belgii, care se învecinează cu Franța, Germania, Olanda și Luxemburg".

În timp ce încerci să găsești țara corectă pe hartă, poți citi numele diferitelor capitale și trebuie să identifici care dintre ele corespunde Belgiei:

- Paris **Mergi la paragraful 7.**
- Amsterdam **Mergi la paragraful 3.**
- Bruxelles **Mergi la paragraful 15.**

12

Dacă te uiți în jur, observi că există mai multe destinații posibile. Numele orașelor apar pe hartă.

În vest, spre Franța, Roma, iar în nord, spre Germania, Zagreb.

Care va fi alegerea ta?

- Roma **Mergi la paragraful 28.**
- Zagreb **Mergi la paragraful 37.**

13

Deci ai ales Cipru. Zburând din nou, te afli la poalele unor clădiri de piatră de culoarea cuprului.

Pe hartă, o insulă din cealaltă parte a Europei devine roșie: Cipru este într-adevăr o insulă și, prin urmare, nu are vecini. Face parte din Europa, dar capitala sa nu este Lisabona, ci **Nicosia**.

Recunoști greșeala și te întorci, știind deja unde trebuie să mergi.

→ **Mergi la paragraful 18.**

14

Apare un nou mesaj: "Pentru a găsi ceea ce îți dorești, trebuie să descoperi un mare necunoscut".

Pe hartă apar numele a două țări. Pe care o vei alege?

- Ungaria → **Mergi la paragraful 39.**
- Ucraina → **Mergi la paragraful 35.**

15

Deci ai ales **Bruxelles...** și deodată aerul din jurul tău se învâрте și se schimbă.

Acum te afli în mijlocul unei mici zone cu iarbă, înconjurată de străzi înguste, și vezi un monument uriaș care leagă o serie de sfere de metal: Atomium.

Pe hartă Belgia se luminează și devine verde. Bine lucrat!

Poți observa că Parisul, capitala Franței, și Amsterdam, capitala Olandei, sunt de asemenea iluminate. Acum știi din ce țară fac parte aceste orașe.

Mergi la paragraful 8.

16

Dacă te uiți cu atenție, vei observa că și alte țări nordice, sunt luminate pe hartă.

O nouă frază de pe pergament sună astfel. "Aceasta este o parte vastă și variată a Europei, se situează dincolo de valuri și munți."

Așadar, trebuie să alegi o țară europeană pentru următoarea etapă. Pe care o vei alege?

- Suedia **Mergi la paragraful 17.**
- Groenlanda **Mergi la paragraful 6.**
- Danemarca **Mergi la paragraful 19.**

17

După ce ai ales Suedia, vei traversa oceanul spre est și vei ajunge în cea mai nordică țară dintre cele vizitate.

Acum te afli într-un oraș vechi, înconjurat de apă. Pe o clădire de o culoare deschisă, un panou îți indică numele orașului: **Stockholm**.

Țara se luminează pe hartă. Ai ajuns în locul potrivit! Suedia este într-adevăr o țară europeană. În realitate, și celelalte țări evidențiate, Groenlanda și Danemarca, deși foarte departe una de cealaltă, fac parte din Europa!

Oricare variantă putea să fie corectă. Europa este atât de mare și diversificată! Încetul cu încetul te apropii de comoară!

→ **Mergi la paragraful 20.**

18

Asta e
Portugalia?

Da, asta e!

Totul pare să se potrivească cu descrierea. Ești în **Lisabona**, în Portugalia, o țară renumită pentru porturile și frumusețea arhitecturală.

Portugalia este luminată în verde pe hartă, așa că poți trece la următoarea etapă pe baza semnelor și orașelor indicate. Te îndrepti spre Spania, pentru că este singurul loc în care poți merge deocamdată.

→ **Mergi la paragraful 5.**

19

Așadar, ai decis să mergi în Danemarca, aproape de Olanda și Germania și chiar sub Suedia.

Este o țară mai mică, dar foarte frumoasă, cu plaje și porturi, peisaje frumoase, case colorate și oameni fericiți. Un panou spune că te afli în capitala **Copenhaga**.

Ca și Suedia, Danemarca face parte din Europa. Dar știai că Groenlanda, deși îndepărtată din punct de vedere geografic și apropiată de America, a fost, de asemenea, parte a Regatului Danemarcei și, prin urmare, tot parte a Europei? Interesant!

Oricare variantă putea să fie corectă. Europa este atât de mare și diversificată! Încetul cu încetul te apropii de comoară!

Mergi la paragraful 20.

20

Deși simți că te apropii de comoară, te întrebi cât de mult mai ai de mers. Simți cum îți tremură pergamentul între degete.

Te uiți la el și descoperi o nouă inscripție, pe care o citești cu atenție.

"De la vest la est, de la sud la nord, de la cald la rece și înapoi, vei descoperi peisaje uimitoare și culturi bogate... Deși ești la jumătatea drumului, ai primit deja daruri prețioase. Nu ignora frumusețea călătoriei de dragul destinației."

Ce crezi că înseamnă asta?

Mergi la paragraful 21.

21

Se pare că nu ai prea multe indicii pentru următoarea etapă...

Se pare că pergamentul încearcă să-ți sugereze să nu mergi prea repede și să nu te concentrezi prea mult asupra comorii, mai ales dacă acest lucru te împiedică să te bucuri de locurile pe care le vizitezi și de peisajele pe care le descoperi.

Sperăm că nu ai neglijat valoarea pașilor anteriori și că te vei bucura în continuare de această călătorie!

Mergi la paragraful 27.

22

Găsești o lopată în apropiere și începi să sapi mult timp până când găsești ceva. Emoționat, te lași în genunchi și continui să sapi cu mâinile pentru a scoate acel obiect.

Este un cufăr cu comori! În sfârșit!

Reușești să o scoți și să o privești. Pare un pic mic și foarte ușor... Și, mai presus de toate, are un lacăt cu litere pe el. O parolă!

Să încerci cuvinte la întâmplare nu pare foarte eficient. Trebuie să ghicești ce cuvânt va deschide cufărul. Numeri spațiile de pe lacăt: sunt patru litere. Răspunsul nu ar trebui să fie prea dificil.

După ce ai descoperit a doua țară ca mărime din Europa,

Mergi la paragraful 36.

Dacă n-ai reușit să descoperi a doua țară ca mărime din Europa,

Mergi la paragraful 25.

23

Atena? Exact!

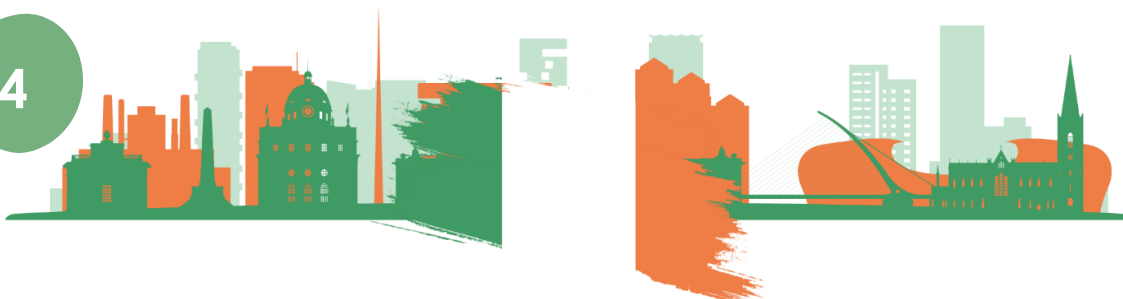
De pe un deal înalt plin de ruine antice uriașe, stâlpi de piatră albă și statui, te poți bucura de o priveliște uluitoare a mării în lumina strălucitoare a soarelui. Fără îndoială; te afli în Grecia!

Atena, numită după Atena, zeița greacă a înțelepciunii, a războiului și a meșteșugului, este capitala țării. Bine lucrat!

Mergi la paragraful 12.

24

Este adevărat că Irlanda este mai la nord decât Belgia și Portugalia.

Irlanda este o insulă aflată în apropierea Marii Britanii, o parte a acesteia, Irlanda de Nord, făcând parte din Regatul Unit (alături de Anglia, Scoția și Țara Galilor), în timp ce cea mai mare parte a insulei, cunoscută sub numele de Republica Irlanda, este o țară autonomă. Capitala sa, **Dublin**, este cunoscută mai ales pentru pub-urile, barurile sale și celebra bere.

Dar cu siguranță este o țară nordică, unde este destul de frig? Oops, harta devine roșie: nu este suficient de frig pentru a găsi următorul indiciu... Ce țară este mai rece decât Irlanda?

- Islanda **Mergi la paragraful 9.**
- Germania **Mergi la paragraful 29.**

25

Pergamentul poartă acum o nouă inscripție: "Ai ratat răspunsul pentru că nu ai explorat necunoscutul. Poți să verifici traseul parcurs și în curând vei descoperi comoara."

Acum îți dai seama că trebuie să te întorci. Mergând direct la Roma, ai ratat câteva indicii. Să vedem ce indicii ne poate oferi cealaltă opțiune!

➡➡➡ ➡ **Mergi la paragraful 37.**

26

În sfârșit ai reușit să te răcorești. Nici măcar nu ai timp să vezi acest loc minunat sau să te bucuri de aurora boreală; mai ai încă o comoară de găsit!

Dar de unde să începi? Te afli pe o insulă în mijlocul oceanului... deci fără țări vecine!

Este posibil să găsești pe hartă informații despre alte țări nordice pe care nu le-ai observat?

⚡ ➡ **Mergi la paragraful 16.**

27

În timp ce te amintești de orașele și peisajele frumoase pe care le-ai văzut până acum, observi că harta a început să se lumineze. În sud-estul Europei, o zonă a început să strălucească... Apare numele țării: "Grecia".

Pergamentul îți oferă apoi următoarea ghicitoare: "Izvorul a mii de cunoștințe antice și patria a mii de mituri, m-am închinat zeiței înțelepciunii".

Despre ce oraș este vorba?

- Atena → **Mergi la paragraful 23.**
- Viena → **Mergi la paragraful 31.**

28

Deci ai ales **Roma**.

Soarele bate strălucitor, anturajul se schimbă, pe străzi miroase a pizza, iar tu descoperi o nouă arhitectură renascentistă.

Pe hartă se luminează o țară în formă de cizmă: ești în Italia.

Poți vedea faimoasele ruine ale Colosseumului, unde se dădeau odinioară lupte de gladiatori. Când harta devine verde, confirmând că ești în locul potrivit, te îndrepti spre Colosseum.

În mijlocul ruinelor, observi un semn ciudat pe sol: o cruce sculptată în pământul solid. Harta și pergamentul încep să radieze și să tremure de emoție.

Wow! Ai găsit comoara!

Mergi la paragraful 22.

29

Germania? Aici este!

Descoperi un oraș plin
de istorie și clădiri frumoase: **Berlin**.

Dar clima nu este foarte rece, deși este un pic gri, dar nu suntem
în Europa de Nord. Harta arată Germania în mijlocul
continentului, cu Belgia, Franța și Olanda, toate luminate cu roșu.

Te amintești dacă ai fost vreodată în apropiere? Nu este chiar o țară rece...
Harta încă se încălzește!

Îți poți încerca din nou norocul. Deci, unde trebuie să mergi?

- Irlanda ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 24.**
- Islanda ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 9.**

30

Deci **Viena** ar fi capitala Austriei? Într-adevăr, harta se înverzește!

Austria este o țară vorbitoare de limbă germanică, acoperită parțial
de Alpi, se învecinează cu Germania și cu multe alte țări, precum
Slovacia și Italia, dar este destul de departe de Grecia...

În mod logic, ajungi la concluzia că capitala Greciei este cealaltă opțiune.

⚡ ➔ **Mergi la paragraful 23.**

31

Viena este răspunsul tău?

Harta se tremură și devine roșie. Erai atât de aproape de mare, dar dintr-o dată a dispărut! Te afli într-o țară muntoasă de lângă Germania... Evident, nu este Grecia.

Capitala cărei țări este Viena?

- Austria ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 30.**
- Polonia ➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 10.**

32

București este capitala României! Acest oraș frumos este traversat de un râu și este plin de lacuri, parcuri și grădini.

Ai căzut în capcană? Într-adevăr, Budapesta și București au nume similare, dar Budapesta este capitala Ungariei.

Pergamentul vibrează și îți arată din nou o busolă, de data aceasta îndreptată spre sud. Harta se aprinde chiar sub România și apare numele unui oraș: "Sofia".

Hai să pornim!

➡ **Mergi la paragraful 34.**

33

Ai ales **Budapesta**? Oops!

Harta se agită și devine roșie. Nu era evident! Cele două orașe au nume foarte asemănătoare, așa că oricine ar fi putut greși. Budapesta este capitala Ungariei, nu a României.

Pergamentul este aparent îngăduitor și, alegând singura opțiune rămasă, te lasă să urmezi traseul corect spre România.

Mergi la paragraful 32.

34

Te afli în Bulgaria, între România și Grecia. Această țară care se învecinează cu Marea Neagră este plină de clădiri religioase, cum ar fi catedrale și mănăstiri.

În centrul capitalei sale, **Sofia**, vei vedea o piață mare cu o catedrală imensă și magnifică în mijloc, cu o arhitectură deosebită și acoperișuri arcuite.

Pergamentul tremură din nou în mână.

Mergi la paragraful 14.

35

Acum ajungi în Ucraina, mai la est. Este o țară mare, a doua ca mărime din Europa, și are o graniță comună cu Rusia. Probabil că ai auzit despre ea la știri.

Printre clădirile impunătoare și monumente istorice, vei întâlni un panou cu numele capitalei: "**Kiev**".

Pergamentul vibrează și îți spune acum: "Fii atent la acest indiciu valoros".

Îți dai seama că ești pe drumul cel bun. Ai găsit în sfârșit cheia pentru comoară

Dacă ai găsit deja cufărul cu comori,

➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 36.**

Dacă nu ai găsit încă cufărul cu comori,

➡➡➡ ➔ **Mergi la paragraful 38.**

36

În cele din urmă, în fața cufărului cu comori, în mijlocul Colosseumului, te uiți cu atenție la lacăt. Trebuie să-l deblocezi cu numele de patru litere al unui oraș.

Până acum ai explorat multe țări, dar una te-a impresionat în mod deosebit și ți s-au arătat și indiciile.

Deci, te decidezi să aliniezi literele capitalei Ucrainei : _ _ _ _

Bingo! Dintr-o dată, lacătul se deschide! Felicitări, ai găsit comoara!

→ **Mergi la paragraful 40.**

37

Ai decis să explorezi **Zagreb**. Privind în jur, vezi case colorate și un peisaj prietenos. Harta îți arată țara în care te afli- Croația.

În ce direcție ar trebui să mergi? O țară la est de Croația se luminează pe hartă și apare numele ei: "România".

Dar, pentru a ajunge acolo, trebuie să îi cunoaști capitala. Care crezi că este aceasta?

- București → **Mergi la paragraful 32.**
- Budapesta → **Mergi la paragraful 33.**

38

Pergamentul începe să se agite din nou. Apare o nouă inscripție:

"Ai cheia, dar comoara pare să lipsească. Trebuie să cauți departe în trecut, unde unii au luptat încă din cele mai vechi timpuri."

Trebuie să te întorci și să faci o nouă alegere. Ce oraș ar putea fi implicat în bătălii străvechi?

Mergi la paragraful 12.

39

Ungaria? Acest nume ar putea să-ți sune cunoscut...

Ai fost vreodată aici în timpul călătoriilor tale? Sau cel puțin ai auzit de capitala sa, Budapesta.

Ungaria este mult mai mică decât Ucraina, așa că nu este un "mare necunoscut". Se pare că acum singura opțiune care îți rămâne este să mergi să explorezi cealaltă țară propusă.

Mergi la paragraful 35.

40

Cu mâinile tremurânde, deschizi cufărul și descoperi faimoasa comoară care te-a așteptat tot timpul.

În ladă găsești cărți poștale și timbre care prezintă peisaje frumoase din diferite țări și orașe, precum și alte orașe europene pe care le-ai ratat, dar de care nu ai fost departe în timpul aventurii tale! Le privești emoționat. S-ar putea să fii puțin dezamăgit... Această comoară nu pare foarte profitabilă: nu conține aur, diamante sau bijuterii.

Apoi întorci cărțile și îți dai seama că în spatele lor se află mesaje care îți sunt adresate ție. Mesaje pline de pasiune din partea oamenilor din aceste țări frumoase, care descriu tradițiile, legendele și valorile fiecărei culturi și națiuni, istoria lor bogată și umanitatea lor.

Citești câteva dintre ele, în tăcere. Oamenii ți-au scris personal, mulțumindu-ți pentru curiozitatea și eforturile tale.

Pergamentul conține, de asemenea, un ultim mesaj pentru tine:

"Ai călătorit cu mine prin toată Europa. Este mai valoros decât aurul și diamantele că ai descoperit aceste locuri, culturi și identități.

Apreciază acest lucru și continuă-ți aventurile depășind hotare."

Conceput de 6 organizații europene, proiectul își propune să creeze materiale și instrumente pedagogice eficiente și atractive pentru profesori în vederea implementării cu elevii a unei metodologii inovatoare de temă pentru acasă, bazată pe jocuri. În acest fel, dorim să contribuim la creșterea eficienței și a ratei de implicare a acestora în munca la distanță și, mai precis, în temele pentru acasă.

Descoperiți mai multe povești despre:

EDUGRAAL.EU

Finanțat de:

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului acesteia, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi făcută de informațiile conținute în ea.